

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

*Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων
Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες
μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064)*

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και
την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΑΙ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΩ –
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ & ΕΥΘΥΝΗ

1. Συνεργασία

Συνεργασία στο Νηπιαγωγείο

Πολυξένη Πούλου

Νηπιαγωγός, Προϊσταμένη

14^{ου} Νηπιαγωγείου Κατερίνης

Φιλοσοφία –Σκοπιμότητα προγράμματος

Το παρόν πρόγραμμα εντάσσεται στον κύκλο «Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ: Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη», πιο συγκεκριμένα στην επιμέρους θεματική ενότητα της προώθησης του αλληλοσεβασμού και της συνεργασίας και απευθύνεται σε μαθητές και μαθήτριες νηπιαγωγείου. Ωστόσο, εκπαιδευτικοί που διδάσκουν στην Α΄ και Β΄ Δημοτικού σχολείου μπορούν να υλοποιήσουν τα προτεινόμενα εργαστήρια, ενδεχομένως τροποποιώντας συγκεκριμένα σημεία, ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της ομάδας της τάξης τους.

Σκοπός του προγράμματος είναι να προωθήσει την έννοια της συνεργασίας στο νηπιαγωγείο. Στόχοι είναι τα παιδιά να συνεργαστούν με δραστηριότητες ανά ζεύγη, μικρές ή μεγαλύτερες ομάδες προκειμένου να αναπτύξουν δεξιότητες συνεργασίας.

Στα εργαστήρια μέσα από ποικίλες δραστηριότητες αξιοποιούνται τεχνικές θεάτρου, δραματοποίηση, φύλλα εργασίας, κατασκευές, εικόνες και θεατρικό παιχνίδι. Το εργαστήριο ξεκινά με εισαγωγικά παιχνίδια για την προθέρμανση και τη συγκρότηση ομάδας, παρουσίαση και συμφωνία για το στόχο του εργαστηρίου, τη μεθοδολογία και τη δεοντολογία του. Ακολουθούν δραστηριότητες ανίχνευσης, διδασκαλίας, εμπέδωσης αξιολόγησης και μεταγνώσης.

Οι στόχοι του προγράμματος προσδιορίζονται βάσει των Δεξιοτήτων του 21^{ου} αιώνα και πιο συγκεκριμένα σύμφωνα με τις εξής κατηγορίες: Δεξιότητες Μάθησης, Δεξιότητες Ζωής, Δεξιότητες του Νού και Δεξιότητες της Τεχνολογίας και της Επιστήμης. Στα προτεινόμενα εργαστήρια δίνεται κυρίως έμφαση στην ανάπτυξη Δεξιοτήτων Μάθησης και πιο συγκεκριμένα Δεξιοτήτων Επικοινωνίας Κριτικής σκέψης και Συνεργασίας στην Ανάπτυξη Δεξιοτήτων Κοινωνικής Ζωής: Κοινωνικές Δεξιότητες, Ενσυναίσθηση Προσαρμοστικότητα, Υπευθυνότητα και Πρωτοβουλία και στις Δεξιότητες του Νου Στρατηγική Σκέψη Επίλυση Προβλημάτων Μελέτη Περιπτώσεων και Κατασκευές.

Τα εργαστήρια απευθύνονται σε μαθητές και μαθήτριες νηπιαγωγείου. Έχουν ευελιξία ως προς το ότι κάποιες από τις προτεινόμενες δραστηριότητες μπορούν να παραληφθούν - εάν δεν ελκύουν το ενδιαφέρον και την προσοχή των παιδιών, και αντίστοιχα νέες δραστηριότητες που θεωρούνται ότι ανταποκρίνονται στις ανάγκες της ομάδας τη συγκεκριμένη στιγμή μπορούν να ενσωματωθούν στο πρόγραμμα και να συσχετιστούν με τους στόχους που επιδιώκονται.

Στα επτά εργαστήρια του συγκεκριμένου προγράμματος προτείνονται δραστηριότητες από τις εξής κατηγορίες:

- Δραστηριότητες γνωριμίας και συγκρότησης ομάδας
- Συμβολαίο Ομάδας
- Οργανωμένες δραστηριότητες για το νηπιαγωγείο
- Αξιοποίηση διαφόρων μορφών τέχνης

Φύλλα εργασίας που αξιοποιούν πίνακες ζωγραφικής και τις Ρουτίνες Σκέψης μέσω των ρών μαθησιακών δραστηριοτήτων. Στόχος των συγκεκριμένων φύλλων εργασιών είναι να συσχετιστεί το περιεχόμενο των έργων τέχνης με το περιεχόμενο του θέματος των εργαστηρίων, ώστε να αναπτυχθεί η κριτική ικανότητα, η κριτική σκέψη, να αξιοποιηθεί η τέχνη στη διαδικασία της παρατήρησης, και να υποκινηθεί η σκέψη και το συναίσθημα.

Φύλλα αξιολόγησης σύμφωνα με βάση την περιγραφική αξιολόγηση και το Portfolio Συνοπτικά, τα εργαστήρια έχουν την ακόλουθη δομή:

1^ο εργαστήριο: Δημιουργία ομάδας

2^ο εργαστήριο: Συμβόλαιο της ομάδας

3^ο εργαστήριο: Ανίχνευση, εισαγωγή, προετοιμασία

4^ο εργαστήριο: Ικανότητα επικοινωνίας

5^ο εργαστήριο: Συνεργασία σε ομάδες

6^ο εργαστήριο: Ενσυναίσθηση – επίλυση συγκρούσεων

7^ο εργαστήριο: Δραστηριότητες αξιολόγησης, τελικές ιδέες παιδιών

Πληροφορίες υλοποίησης: προαπαιτούμενες γνώσεις, προετοιμασία υλικού

Προαπαιτούμενες γνώσεις:

Κρίνεται σκόπιμο τα παιδιά πριν ασχοληθούν με το προτεινόμενο πρόγραμμα να έχουν προηγηθεί πολλές δραστηριότητες συνεργασίας με σταθερά ζευγάρια για κάποιο χρονικό διάστημα ενός ή δύο μηνών. Για να επιτευχθεί αυτό χρειάζεται ανά εβδομάδα να έχουν τα παιδιά σταθερά ζευγάρια. Για μια ολόκληρη εβδομάδα δηλαδή, να ασχολούνται με δραστηριότητες από κοινού με συγκεκριμένο ζευγάρι. Σε αυτή την περίπτωση ο/η νηπιαγωγός καλό είναι να καταγράφει τα ζευγάρια έτσι ώστε να είναι σίγουρος/σίγουρη ότι όλα τα παιδιά έχουν λειτουργήσει με όλα. Το παραπάνω κρίνεται αναγκαίο προκειμένου να ξεκινήσουν σε αυτό το προτεινόμενο πρόγραμμα με τυχαίες υποομάδες ή τυχαία ζευγάρια συνεργασίας.

Επιπλέον, απαραίτητο κρίνεται πριν την έναρξη του προτεινόμενου προγράμματος να έχει γίνει παρουσίαση, επεξεργασία και εξοικείωση των παιδιών με τους κανόνες της τάξης - που γίνονται στην αρχή της χρονιάς. Ειδικότερα απαιτείται εξοικείωση με τους κανόνες που αφορούν το σεβασμό στον άλλο όπως «ζητάω συγνώμη», «ακούω τον άλλον προσεκτικά», «μιλάω χωρίς να διακόπτω» κ.ό.κ.

Προετοιμασία Υλικού:

Για τα συγκεκριμένα εργαστήρια αυτού του προγράμματος δεν απαιτείται ιδιαίτερη προετοιμασία υλικού πέρα από τα αναλώσιμα και τα εύκολα προσβάσιμα υλικά που διατίθενται ήδη σε ένα νηπιαγωγείο.

Περιγραφή επτά Εργαστηρίων: Στοχοθεσία των εργαστηρίων, προτεινόμενες δράσεις και υλικό αφόρμησης, επέκτασης, γενίκευσης.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΣΧΟΛΕΙΟ	Νηπιαγωγείο	ΤΜΗΜΑ Πρωινό υποχρεωτικό ή/και προαιρετικό ολοήμερο	ΣΧΟΛ.ΕΤΟΣ: 2023-2024
Θεματική	1. Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ – Κοινωνική Συναίσθηση & Ευθύνη	Υποθεματική	Συμπερίληψη: Αλληλοσεβασμός, Διαφορετικότητα
ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΕΙΣ (που προτείνονται)	Νηπιαγωγείο		
Τίτλος	Συνεργασία στο Νηπιαγωγείο		

Δεξιότητες στόχευσης του εργαστηρίου	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Δεξιότητες Μάθησης: Επικοινωνία (Communication), Κριτική σκέψη (Critical thinking), Συνεργασία (Collaboration) ✓ Δεξιότητες Ζωής: κοινωνικές δεξιότητες/ ενσυναίσθηση προσαρμοστικότητα υπευθυνότητα πρωτοβουλία ✓ Δεξιότητες του νου: Στρατηγική σκέψη Επίλυση προβλημάτων Μελέτη περιπτώσεων Κατασκευές
Σύνδεση με τη Βασική Θεματική	Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ – Κοινωνική Συναίσθηση & Ευθύνη

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Να προετοιμαστούν κινητικά Να επικοινωνήσουν μέσα από την κίνηση και μη λεκτική επικοινωνία</p>	<p>«Ας γνωριστούμε παίζοντας;»</p>	<p>1^ο εργαστήριο- Συγκρότηση ομάδας: (1 διδακτική ώρα)</p> <p>Δραστηριότητα 1^η: «Αισθητικοκινητική δράση –χρήση σώματος για ζέσταμα» Πρόκειται για κινητική δραστηριότητα με ελεύθερη κίνηση για απελευθέρωση του σώματος και της σκέψης. Στόχος του συγκεκριμένου εργαστηρίου είναι η ευαισθητοποίηση και η συγκρότηση ομάδας. Προετοιμασία δραστηριότητας: Μουσικές έντονες και χαρούμενες σε υπολογιστή (δυνατότητα υψηλής έντασης ήχου μουσικής) . Έχουμε διαμορφώσει πριν αρχίσουμε το 1ο εργαστήριο, έναν κύκλο με καρεκλάκια. Οι καρέκλες είναι σε αριθμό μία λιγότερη από όσα είναι τα παιδιά στην τάξη. (κινητική δραστηριότητα) Στόχος να κινηθούν ελεύθερα και να απελευθερώσουν το σώμα και τη σκέψη. Περπατήματα ελεύθερα χωρίς μουσική- κάνω όποια κίνηση θέλω-ήχος στοπ Περπατήματα ελεύθερα κάνω ό,τι θέλω ήχος στοπ και ένας ήχος. Κίνηση – ήχος – που μου αρέσει. Επανάληψη όνομα μαζί. -Διαβάζουμε το παραμύθι «το παγκάκι της φιλίας» του Wendy Meddur. -Μαθαίνουμε και παίζουμε το τραγουδοπαίχνιδο «καλημέρα φιλαράκι» https://www.youtube.com/watch?v=Y_zAvTYvsxg</p> <p>Δραστηριότητα 2η : «Αισθησιοκινητική δράση –χρήση σώματος ως εκφραστικό μέσο» (κινητική δραστηριότητα με αξιοποίηση παιχνιδιών Α΄ φάσης Θεατρικού Παιχνιδιού και ταυτόχρονη αξιοποίηση παιχνιδιών συνεργασίας)</p> <p>Στόχος να κινηθούν ελεύθερα και να εκφραστούν μέσω του σώματός τους και της χρήσης σύντομου λόγου. Μουσική και ΣΤΟΠ! Μόλις η μουσική ξανά αρχίσει «κινούμαι στο ένα πόδι» ΣΤΟΠ. «</p>

κινούμαι με τα πόδια λυγισμένα» ΣΤΟΠ «κινούμαι βιαστικά... ΣΤΟΠ ...νυσταγμένα... ΣΤΟΠ..φοβισμένα.....» κ.ο.κ. ΣΤΟΠ «τώρα κινούμαι όπως θέλω εγώ και παρατηρώ την κίνηση των άλλων γύρω μου παρατηρώ με ποιου συμμαθητή μου την κίνηση ταιριάζει η δική μου κίνηση και στο επόμενο ΣΤΟΠ γίναμε ζευγάρι» Μένουν όλοι ακίνητοι, έπειτα ο/η νηπιαγωγός αγγίζει κάποιο ζευγάρι και του λέει να μας συστηθεί από κοινού δηλαδή να πούνε τα ονόματά τους και οι δύο αλλά μοιράζοντας τις λέξεις π.χ. ο Α λέει Με Β λέει λένε ο Α λέει Μαρία ο Β λέει και ο Α λέει εμένα ο Β λέει με ο Α λένε και ο Β λέει Γιώργο ο Α λέει και Β λέει μου ο Α λέει αρέσει ο Β λέει το ο Α λέει κόκκινο. Επανάληψη όλη η ομάδα. Όλοι να πουν όλοι να κάνουν. ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ: ενδιαμέσα να υπάρχει έντονη μουσική και κίνηση.
-Διαβάζουμε το παραμύθι «**Δώσ' μου το χέρι σου**» της **Γιολάντα Τσορώνη**.

Δραστηριότητα 3^η: «Πάρε τη θέση του άλλου αλλά μην πεις κουβέντα!»

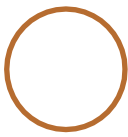
Πρόκειται για κινητική δραστηριότητα με αξιοποίηση παιχνιδιών Α΄ φάσης θεατρικού παιχνιδιού.

Στόχος είναι να δοθεί έμφαση στα αντανακλαστικά και στο ζέσταμα του σώματος, τα οποία είναι στοιχεία που βοηθούν στην προετοιμασία της ομάδας. Κάθονται στον κύκλο με τα παγκάκια (που έχουμε διαμορφώσει από πριν). Κάθονται όλοι στα παγκάκια ΕΚΤΟΣ από έναν ο οποίος θα πρέπει στη διάρκεια του παιχνιδιού να βρει χώρο να κάτσει και να αφήσει άλλον όρθιο. Το παιχνίδι απαιτεί γρήγορα αντανακλαστικά και συνεργασία χωρίς λόγια. Στόχος είναι κάθε παιδί να αλλάξει θέση και να βρει μία άλλη χωρίς να χάσει τη θέση του. Για να γίνει αυτό πρέπει η ομάδα να είναι σιωπηλή και να κοιτάζεται μόνο στα μάτια. «Κοιτάζω τους άλλους γύρω μου στα μάτια και όταν κάποιος είναι έτοιμος να

		<p>αλλάξει μαζί μου θέση προσπαθώ να έχω οπτική επαφή μαζί του να συνεννοηθώ χωρίς να μιλήσω και την κατάλληλη στιγμή να σηκωθούμε και οι δύο να ανταλλάξουμε γρήγορα θέσεις προτού προλάβει ο όρθιος να καθίσει σε κάποια από αυτές». Η δραστηριότητα αυτή ενθαρρύνει τη μη λεκτική επικοινωνία την οπτική συνεννόηση και συνεργασία σημαντικό είναι ο καθένας να πάει μόνο στην καρέκλα αυτού με τον οποίον έχει κοιταχτεί. Άρα μόνο δύο άτομα κάθε φορά θα σηκωθούν, όχι ένας. Εξηγούμε στα παιδιά πως δεν αρκεί μόνο να κοιτάξω κάποιον θα πρέπει και αυτός να με έχει κοιτάξει και να έχουμε επικοινωνήσει χωρίς να μιλήσει ο ένας τον άλλον</p> <p>-Σχετικά φύλλα εργασίας.</p>
<p>Να καταγράψουν τους κανόνες εύρυθμης λειτουργίας της ομάδας</p>	<p>«Φτιάχνουμε τους κανόνες της ομάδας μας»</p> 	<p>2ο εργαστήριο – Συμβόλαιο ομάδας (1 διδακτική ώρα)</p> <p>Επιδιώκεται η δημιουργία κανόνων εύρυθμης λειτουργίας της ομάδας, αναγνώριση θετικών χαρακτηριστικών και δεξιότητες που έχει ο εαυτός μας και ο άλλος καθώς και η ανεκτικότητα απέναντι στον άλλον.</p>

		<p>Δραστηριότητα: «Συμβόλαιο της ομάδας»</p> <p>Πρόκειται για δραστηριότητα στην Ολομέλεια με συζήτηση και κολλάζ όπου θα καταγραφούν οι κανόνες εύρυθμης λειτουργίας της Ομάδας.</p> <p>Στόχος είναι η δημιουργία κανόνων εύρυθμης λειτουργίας της ομάδας, αναγνώριση θετικών χαρακτηριστικών και δεξιότητες που έχει ο εαυτός μας και ο άλλος καθώς και η ανεκτικότητα απέναντι στον άλλον.</p> <p>(Προετοιμασία δραστηριότητας: Μουσική χαρούμενη στον υπολογιστή. Post it χαρτάκια Υπολογιστής και εκτυπωτής, χαρτιά A4 λωρίδες χαρτιού 20 ή 30 εκατοστών μακριές και φαρδιές)</p> <p>Δραστηριότητα 1η : «Συμβόλαιο της ομάδας» (δραστηριότητα στην Ολομέλεια με συζήτηση και κολλάζ) Στόχος της συγκεκριμένης δραστηριότητας είναι να συμφωνηθούν και να καταγραφούν οι κανόνες εύρυθμης λειτουργίας της Ομάδας.</p> <hr/> <p>Στην Ολομέλεια συζητάμε τους κανόνες καλής λειτουργίας της ομάδας μας κάνουμε μία συζήτηση με τη μορφή ιδεοθυελλας (brainstorming) και ζητάμε από τα παιδιά να προτείνουν κανόνες. Στόχος είναι να προτείνουν τα παιδιά (αλλά μπορεί να προσθέσουμε και εμείς κάποιους ή να τα διευκολύνουμε). Κανόνες μπορεί να είναι για παράδειγμα «σηκώνουμε χέρι για να μιλήσουμε», «ακούω την άποψη του άλλου», «δέχομαι τη γνώμη του άλλου», «δεν αφήνουμε κανέναν μόνο του» «αφήνω και τον άλλον να κάνει κάτι», «μοιράζομαι πράγματα» κ.ό.κ. Η νηπιαγωγός καταγράφει σε δικό της χαρτί τους προτεινόμενους κανόνες. Στη συνέχεια κάθε παιδί αποφασίζει ποιον κανόνα θα ασχοληθεί και τους ζητούμε να σχεδιάσουν τον κανόνα που έχουν επιλέξει φροντίζοντας να καλυφθούν και να σχεδιαστούν όλοι οι κανόνες που έχουν συζητηθεί και συμφωνηθεί στην Ολομέλεια</p>
--	---	---

Όταν τα παιδιά τελειώσουν τον κανόνα που ζωγράφισαν το λένε στη νηπιαγωγό και τα καταγράφει ως υπότιτλους στα αντίστοιχα post-it των παιδιών στο «Δέντρο της Ομάδας».

-Διαβάζουμε το παραμύθι «**το αστέρι της φιλίας**» της **Γιολάντα Τσορώνη**.

Δραστηριότητα 2η : «Χαρίζω στον εαυτό μου και στον άλλον κάτι θετικό» (κινητική δραστηριότητα με αξιοποίηση τεχνικών Θεάτρου) Στόχος της συγκεκριμένης δραστηριότητας είναι αφενός η αναγνώριση θετικών ιδιοτήτων που διαθέτουν τα ίδια για τον εαυτό τους -ως χαρακτήρες και ως δεξιότητες- με στόχο να αναπτύξουν μία θετική εικόνα για τον εαυτό τους και αφετέρου η αναγνώριση θετικών χαρακτηριστικών που βλέπουν και θαυμάζουν στους άλλους. Μετά τη συμπλήρωση του Δέντρου της Ομάδας, βάζουμε μουσική και προτρέπουμε τα παιδιά να σηκωθούν για να χορέψουν σύμφωνα με τη διάθεση που τους προκαλεί η μουσική. Κατά τη διάρκεια της μουσικής, η νηπιαγωγός δίνει οδηγία: «Στην παύση της μουσικής ακουμπώ τον αγκώνα με τον αγκώνα κάποιου άλλου». Η κάθε οδηγία δίνεται σε κάθε παύση της μουσικής γρήγορα, σαν έκπληξη, με σαφήνεια και σύντομη διατύπωση: «ακουμπήστε τους αγκώνες!», «ακουμπήστε τις πλάτες σας!», «χαϊδέψτε το κεφάλι όποιου είναι κοντά σας!» κ.ό.κ. Επιπλέον, το σταμάτημα της μουσικής για την εκτέλεση της οδηγίας δεν πρέπει να ξεπερνά περίπου τα 5-8 δευτερόλεπτα, προκειμένου η δραστηριότητα να έχει πολύ γρήγορο και παιγνιώδη τρόπο. Επαναλήψεις δραστηριότητας με νέες οδηγίες για περίπου 2 λεπτά(εδώ εάν η ομάδα έχει αναπτύξει καλό ρυθμό μπορούν και τα παιδιά να λένε δυνατά μια αντίστοιχη οδηγία σε κάθε στοπ μουσικής). Στη συνέχεια, αλλάζουμε μουσικό κομμάτι και ενώ συνεχίζεται η

ελεύθερη κίνηση με τη μουσική (χωρίς οδηγία αλλάζει: «όταν συναντώ κάποιον που ξέρω κάτι

θετικό/όμορφο που έχω και μου αρέσει στον εαυτόν μου». Για παράδειγμα «έχω μακριά μαλλιά», «έχω απαλό δέρμα», «μου αρέσουν τα δάχτυλα στα χέρια μου» κ.ό.κ. Αφήνουμε αυτήν την οδηγία για 2 λεπτά (ή έως ότου ακούσουμε ότι όλα τα παιδιά ή σχεδόν όλα έχουν καταφέρει να εκφράσουν κάτι θετικό για τον εαυτό τους, χωρίς να μειωθεί το ενδιαφέρον των παιδιών για τη δραστηριότητα και στη συνέχεια δίνουμε την επόμενη οδηγία: «όταν συναντώ κάποιον του λέω κάτι θετικό/όμορφο που καταφέρνω». Για παράδειγμα, «τρέχω γρήγορα», «κάνω πολύ καλά το κολάζ», «χορεύω με ωραίο ρυθμό» κ.ό.κ. Αφήνουμε αυτήν την οδηγία για 2 λεπτά (ή έως ότου ακούσουμε ότι όλα τα παιδιά ή σχεδόν όλα έχουν καταφέρει να εκφράσουν κάτι που καταφέρνουν καλά, χωρίς να μειωθεί το ενδιαφέρον των παιδιών για τη δραστηριότητα και στη συνέχεια δίνουμε την επόμενη οδηγία: «Στην παύση της μουσικής, χαιρετώ αυτόν που έχω δίπλα μου με μια ευγενική κίνηση και του χαρίζω μια φράση που πάντα ξεκινά με το «Σε εσένα μου αρέσει.....» π.χ. το χρώμα των ματιών σου, ή ..το χαμόγελό σου.... Αφήνουμε αυτήν την οδηγία για δυο λεπτά και έπειτα προχωράμε στην επόμενη –και τελευταία- «Στην παύση της μουσικής, χαιρετώ αυτόν που έχω δίπλα μου με μια ευγενική κίνηση και του χαρίζω μια φράση που πάντα ξεκινά με το «Σε θαυμάζω όταν.....» π.χ. όταν τρέχεις γρήγορα, όταν καταφέρνεις πολύ καλά το κουτσό, όταν τραγουδάς κ.ο.κ. Προσπαθούμε στο προτεινόμενο χρόνο να έχουν «χαρίσει» ευγενικούς χαιρετισμούς και θετικές φράσεις όσο περισσότερα παιδιά γίνεται - αν όχι όλα.

-Διαβάζουμε το παραμύθι **«Οι φίλοι μου τα ζώα μαθαίνουν να μοιράζονται»**.

Αρχίζουμε να μαθαίνουμε το τραγούδι **«συνεργασία» του Σπύρου Λάμπρου**.

Βλέπουμε το βίντεο

<https://www.youtube.com/watch?v=XAfRk9F9w> **«η γέφυρα» και σχολιάζουμε**.

		<p>-Σχετικά φύλλα εργασίας.</p> <p>-Σε συνεργασία με την εκπαιδευτικό ΠΕ06 βλέπουμε και σχολιάζουμε το βίντεο που αφορά τη φίλια https://www.youtube.com/watch?v=AXanXct8ftM&t=133s</p>
<p>Να εκφράσουν τις αρχικές τους ιδέες μέσα από το σχέδιο και την προφορική παρουσίαση των σχεδίων.</p> <p>Να αναστοχαστούν και να αξιολογήσουν τις στρατηγικές επικοινωνίας και συνεργασίας που αξιοποιούν.</p>	<p>«Η αρχική μου ιδέα...!»</p> 	<p>3^ο εργαστήριο- Ανίχνευση αρχικών ιδεών</p> <p>(1 διδακτική ώρα)</p> <p>Επιδιώκεται η ανίχνευση αρχικών ιδεών των παιδιών για την έννοια της συνεργασίας και καταγραφή αυτών από τη νηπιαγωγό ατομικά</p> <p>Δραστηριότητα:</p> <p>«Η αρχική μου ιδέα...!» Πρόκειται για δραστηριότητα κινητική συγκέντρωσης με ατομικό ιχνογράφημα και συνέντευξη «στο αυτί».</p> <p>Στον ελεύθερο χώρο έχουν τοποθετηθεί αραιά απλωμένα παντού πράσινα χαρτιά Α4 και πάνω στα τραπέζια έχουν τοποθετηθεί μολυβοθήκες με διάφορους μαρκαδόρους. Τα χαρτιά είναι τόσα όσα και τα παιδιά της τάξης. Η νηπιαγωγός με τη βοήθεια ενός ταμπουρίνου δίνει διάφορους ρυθμούς για περπατήματα στα παιδιά. Η οδηγία είναι κάθε παιδί να κινείται μόνο του διατηρώντας τη σιωπή του περνώντας ανάμεσα από τα απλωμένα στο πάτωμα χαρτιά ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΤΑ ΠΑΤΑΕΙ και ανάμεσα από τους άλλους. Κατά τη διάρκεια της κίνησής του δε πρέπει να αγγίζει ούτε να μιλά στους άλλους. Ο ρυθμός που δίνει με το μουσικό όργανο η νηπιαγωγός στην αρχή είναι σταθερός για βάδισμα, χωρίς καμία εναλλαγή. Τα παιδιά προσπαθούν να περνούν από άλλους καλύπτοντας όλες τις πιθανές διαδρομές στο χώρο της αίθουσας. Όταν τα παιδιά καταφέρουν να συγκεντρωθούν και</p>
 <p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση</p>		<p>αποκτήσουν έναν καλό ρυθμό βαδίσματος τηρώντας όλες τις οδηγίες (συγκέντρωση, </p>

		<p>κίνηση σε όλο το χώρο της αίθουσας, μη επικοινωνία με τους γύρω), η νηπιαγωγός δοκιμάζει και διαφορετικούς ρυθμούς με το μουσικό όργανο καθώς και σταματήματα- παύσεις αυτών. Η διατήρηση της παύσης του ρυθμού διαρκεί περίπου 5 δευτερόλεπτα κατά τα οποία δεν πρέπει να ακούγονται ούτε τα παιδιά –όσο γίνεται. Επιδιώκεται η συγκέντρωσή τους. Ακολουθούν εναλλαγές ρυθμού. Σε κάθε παύση σταματούν κ.ο.κ. Οι ρυθμοί εναλλάσσονται γρήγορα.</p> <p>Όταν ολοκληρωθεί η αυτή η φάση (υπολογίζονται 5 λεπτά), στο τελευταίο σταμάτημα της μουσικής κάθε παιδί επιλέγει σε ποιο πράσινο χαρτί θα σταθεί και κάθετα δίπλα στο χαρτί. Ζητάμε από τα παιδιά να μας ζωγραφίσουν ό,τι τους έρχεται στο μυαλό όταν ακούνε τη λέξη συνεργασία. Ακολουθεί συζήτηση ατομικά με την νηπιαγωγό. Τα παιδιά πρέπει να πουν και να εξηγήσουν στην νηπιαγωγό τι έχουν φτιάξει και τι τους έρχεται στο μυαλό με τη λέξη συνεργασία μουσικά χωρίς να ακούσουν τα άλλα παιδιά «στο αυτί» της κυρίας.</p> <p>-Διαβάζουμε το παραμύθι «ένας για όλους και όλοι για έναν» της Μπριγκίτε Βένιγκερ.</p> <p>-Κάνουμε κατασκευή με τις παλάμες μας. Σχηματίζουμε τις παλάμες μας σε ένα χαρτονάκι χρωματιστό, τις κόβουμε και τις κολλάμε σε ένα μεγάλο χαρτόνι γράφοντας στη μέση «ένας για όλους και όλοι για έναν» όπως μάθαμε από το παραμύθι.</p> <p>Σχετικά φύλλα εργασίας.</p>
<p>Να επικοινωνήσουν μέσα από διάφορες συμβάσεις με: κινήσεις, ήχους, γλώσσα του σώματος ελεύθερους αυτοσχεδιασμούς χωρίς οπτική επαφή</p>	<p>Ικανότητες επικοινωνίας</p>	<p>4^ο εργαστήριο- Ικανότητες επικοινωνίας: (1 διδακτική ώρα)</p> <p>Όλες οι δραστηριότητες του 4^{ου} εργαστηρίου περιέχουν συνεργασία σε δυο επίπεδα: ανά ζεύγη και σε μικρές υποομάδες.</p> <p>Δραστηριότητα 1^η:</p>

Να συνεργαστούν σε δυο επίπεδα:

Ανά ζεύγη

Σε μικρές υποομάδες

Να αναστοχαστούν και να αξιολογήσουν τις στρατηγικές επικοινωνίας και συνεργασίας που αξιοποιούν.

«Καλωσορίζοντας τους εξωγήινους! »

Πρόκειται για δραστηριότητα συνεργασίας ανά ζεύγη. Ελεύθεροι αυτοσχεδιασμοί και τεχνικές θεάτρου. Αυτό-αξιολόγηση μαθητών/-τριών σε Ολομέλεια.

Στόχος του εργαστηρίου είναι οι μαθητές/-τριες μέσα από διάφορες συμβάσεις να προσπαθούν να επικοινωνήσουν ποικίλους τρόπους όπως εξωλεκτικά, με κινήσεις, ήχους, ήχους, εκφράσεις προσώπου, με γλώσσα ακαταλαβίστικη μέσω αυτοσχεδιασμών, να μεταφέρουν μηνύματα μέσω σχεδίου και τέλος να επικοινωνήσουν λεκτικά χωρίς όμως να έχουν οπτική επαφή.

Οι μαθητές/-τριες χρειάζεται να βρίσκουν τρόπους και να μοιράζουν αρμοδιότητες στην ομάδα έτσι ώστε να μπορέσουν να συνεργαστούν προκειμένου να ανταποκριθούν στην οδηγία της δραστηριότητας του παιχνιδιού.)

(Προετοιμασία δραστηριότητας:

- Διαβάζουμε το παραμύθι **«ένα αυγό από αλλού»** Το σχολιάζουμε.

- Πανί μεγάλου μεγέθους μπλέ χρώματος .

Οι μαθητές/-τριες έχουν χωριστεί σε δύο ομάδες επιλέγοντας εάν θέλουν να είναι στην ομάδα των εξωγήινων ή στην ομάδα των ανθρώπων/γήινων. Ξεκινάμε λοιπόν και λέμε στα παιδιά ότι: «έχουνε έρθει κάποιοι ωραίοι και γλυκούληδες εξωγήινοι στο σχολείο μας σήμερα με χαρά να μας γνωρίσουν και έχουν πάρα πολλά και ωραία και ενδιαφέροντα πράγματα να μας πουν για τον πλανήτη και τα μέρη που ζούνε. Δυστυχώς όμως δεν μπορούν να μιλήσουν στη δική μας γλώσσα και θα χρειαστούν κάποιον μεταφραστή». Σε αυτό το σημείο χωρίζουμε τα παιδιά ανά ζεύγη. Πρέπει να είναι ένας εξωγήινος και ένας γήινος μεταφραστής σε κάθε ζευγάρι. Έχουμε διαμορφώσει έναν ωραίο χώρο με ένα μπλέ μεγάλο πανί όπου ο γήινος καλωσορίζει τον εξωγήινο και αρχίζει η δράση. Η οδηγία είναι ότι ο εξωγήινος μιλά σε μία γλώσσα ακαταλαβίστικη

και αυτοσχεδιάζοντας φυσικό και λέει μία ή δύο προτάσεις, κάνει παρατήρησης

		<p>χρόνο στον γήινο μεταφραστή του να μεταφράσει στο κοινό όσα έχει ακούσει από τον εξωγήινο. Επισημαίνεται ότι η δραστηριότητα έχει ελεύθερο αυτοσχεδιασμό και τα παιδιά χρειάζεται να αυτοσχεδιάζουν χωρίς να νιώθουν ότι φιλτράρονται ή κρίνονται από τους άλλους όσα λένε. Μπορεί και αυτά που λένε να μην έχουν ειρμό ή λογική σειρά. Αρκεί να καταφέρουν ένα ικανοποιητικό βαθμό συνεργασίας τα ζευγάρια.</p>
--	--	---

Δραστηριότητα 2^η:

«Και οι γάτες είχαν τη δική τους ιστορία!»

Πρόκειται για δραστηριότητα συνεργασίας ανά ζευγί. Ελεύθεροι αυτοσχέδιοι και τεχνικές θεάτρου. Αυτό-αξιολόγηση μαθητών/-τριών σε Ολομέλεια.

Προετοιμασία δραστηριότητας: Πανί μεγάλου μεγέθους μπλέ χρώματος .

Αυτή η δραστηριότητα είναι σε συνέχεια της προηγούμενης. Μετά τη φάση της αυτοαξιολόγησης της 1ης δραστηριότητας, συνεχίζουμε και λέμε στα παιδιά ότι οι εξωγήινοι έφεραν μαζί και τις γάτες τους. Τα παιδιά που ήτανε μεταφραστές μεταμορφώνονται σε γάτες και βάζουμε μία μουσική προκειμένου οι γάτες να κινηθούν στο χώρο. Οι εξωγήινοι -που μετά από την παραμονή τους στην γη έμαθαν τελικά να μιλάνε τη γλώσσα μας- κυνηγάνε με τη μουσική τις γάτες, ώσπου ο καθένας να πιάσει από μία γάτα. Τα ζευγάρια γάτα – εξωγήινος, ο οποίος που τώρα έχει μάθει να μιλάει ελληνικά) κάθονται σε ένα χώρο απέναντι από το μπλέ πανί. Οι γάτες έχουν και αυτές να μας πουν την ιστορία τους από το μέρος που ζουν και το ταξίδι τους. Καλούμε πάλι τα καινούργια ζευγάρια 1-1 στο μπλέ πανί και με την προηγούμενη ίδια διαδικασία οι γάτες μιλούν στη γλώσσα τους νιαουρίζοντας και κάνοντας κινήσεις και ήχου. Αφήνουν λίγο χρόνο παύση για τους μεταφραστές και οι εξωγήινοι-ιδιοκτήτες τους μας μεταφράζουν τι λένε οι γάτες. Στη συνέχεια τα παιδιά καλούνται να κάνουν αυτό-αξιολόγηση επιλέγοντας ένα από τα τρία προσωπάκια αυτό-αξιολόγησης (τα κατάφερα ικανοποιητικά-μέτρια-καθόλου) Τέλος, η νηπιαγωγός αξιοποιεί μια Ρουτίνα από τις ρουτίνες σκέψης για να κλείσει η δραστηριότητα με αυτό. Και για να μπορεί να χρησιμοποιηθεί και στο Portfolio μαθητή/- τριας.

-Διαβάζουμε το παραμύθι **«μια άλλη μέρα θα νικήσεις εσύ» της Μαρίας Παπαγιάννη.**

-Τραγουδάμε το **«ελάτε να γίνουμε φίλοι» από τη χορωδία Σπύρου Λάμπρου.**

Δραστηριότητα 3^η:

«Οι Κοντοπουθαρούληδες εφευρέτες μας δίνουν οδηγίες από μακριά!»

	<p>Πρόκειται για δραστηριότητα συνεργασίας σε υποομάδες. Δραστηριότητα αυτοσχεδιασμού και κατασκευής. (Προετοιμασία δραστηριότητας: Πολλά χαρτονάκια επαρκή για να συνθέσουν τα παιδιά αυτοσχέδιες κατασκευές σε 20 λεπτά. Αυτή η δραστηριότητα είναι σε συνέχεια της προηγούμενης . Η διαφορά είναι τώρα τους λέμε την εξής ιστορία: «Οι εξωγήινοι και οι γάτες τους άφησαν στον πλανήτη τους τους μοναδικούς κατοίκους που ξέρουν να μιλούν στη γλώσσα μας. Αυτοί οι κάτοικοι είναι εφευρέτες είναι οι Κοντοπυθαρούληδες-εφευρέτες! Αυτοί λοιπόν, έχουν εφεύρει διάφορες μηχανές που είναι πολύ βοηθητικές ειδικά για τα παιχνίδια των παιδιών! Το πρόβλημα είναι ότι οι Κοντοπυθαρούληδες-εφευρέτες έμειναν στη Χώρα τους στον πλανήτη τους και ο μόνος τρόπος να μας δώσουν τις οδηγίες είναι να μιλήσουμε μέσα από ασυρμάτους. Τα παιδιά σε αυτό το σημείο διαλέγουν εάν θέλουν να είναι στην ομάδα των Κοντοπυθαρούληδων-εφευρετών ή θέλουν να είναι στην ομάδα των παιδιών που θα πάρουν οδηγίες από τους εφευρέτες μέσω ασυρμάτου χωρίς να τους βλέπουν. Τα παιδιά που θα εκτελούν τις εντολές από τους εφευρέτες θα έχουν διαθέσιμα υλικά στα τραπέζακια τους έτσι ώστε, σύμφωνα με τις οδηγίες που θα ακούν, να κατασκευάσουν τις μηχανές. Αφού επιλέξουν ομάδες, το μπλέ πανί που είχε χρησιμοποιηθεί στις προηγούμενες δύο δραστηριότητες υψώνεται από άκρη σε άκρη των τοίχων έτσι ώστε να κρύψει τους Κοντοπυθαρούληδες-εφευρέτες από πίσω. Σκοπός είναι να μην υπάρχει οπτική επαφή μεταξύ των εφευρετών και των παιδιών γιατί οι οδηγίες πρέπει να δίνονται υποτίθεται μέσω Ασυρμάτου. Με αυτό προσπαθούμε να παρατηρήσουμε και να καταγράψουμε πως θα συνεργαστούν τα παιδιά τόσο μεταξύ τους στην ίδια ομάδα, όσο και ανάμεσα από τις δύο ομάδες χωρίς οπτική επαφή. Για παράδειγμα οι Κοντοπυθαρούληδες-</p>
--	---

	<p>εφευρέτες μπορούν να δίνουν οδηγίες και να αναπτύσσεται ένας διάλογος όπως: πάρε τις λωρίδες και τοποθέτησε τις πάνω στο κουτί. σε ποιο σημείο του κουτιού πάνω πάνω; όχι κάτω δεξιά. δεξιά όπως το βλέπω; ναι ναι έτσι πάνω δεξιά. Στη συνέχεια πάρε το μολύβι και σχεδίασε δύο μεγάλους κύκλους κάτω στη λωρίδα που στη λωρίδα; στο πάνω μέρος λωρίδα. στο κάτω;;;;; όχι στο πάνω! κ.ο.κ. Επισημαίνεται, ότι οι διάλογοι είναι αυτοσχεδιαστικοί και οι κατασκευές που θα προκύψουν δεν έχει σημασία να είναι άρτια φτιαγμένες ή να έχουν κάποια λογική και να ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Εδώ αξιολογείται ο βαθμός συνεργασίας στην λεκτική επικοινωνία χωρίς οπτική επαφή και φυσικά οι ομάδες που εκτελούν τις εντολές να μπορούν μεταξύ τους να συνεργαστούν επιλύοντας τυχόν συγκρούσεις και διαφωνίες. Στη συνέχεια τα παιδιά καλούνται να κάνουν αυτό-αξιολόγηση επιλέγοντας ένα από τα τρία προσωπάκια αυτό-αξιολόγησης (τα κατάφερα ικανοποιητικά-μέτρια-καθόλου).</p> <p>Σε συνεργασία με την εκπαιδευτικό ΠΕ06 παρακολουθούμε το βίντεο « φίλος είναι αυτός που...» https://www.youtube.com/watch?v=jhrEetRseXE&t=6s</p>
--	---

<p>Να συνεργαστούν σε μικρότερες και μεγαλύτερες ομάδες</p> <p>Να αναστοχαστούν και να συζητήσουν για τις συμπεριφορές που εμποδίζουν ή διευκολύνουν τη συνεργασία σε ομάδες.</p>	<p>Συνεργασία σε ομάδες</p>	<p>5^ο εργαστήριο- Συνεργασία σε ομάδες: (1 διδακτική ώρα)</p> <p>Δραστηριότητα 1^η: «Βοήθησε την μπάλα να φτάσει στον προορισμό της»</p> <p>Πρόκειται για Κινητική δραστηριότητα και δραστηριότητα συνεργασίας σε ομάδες Δραστηριότητα 1η : «Βοήθησε την μπάλα να φτάσει στον προορισμό της» (Κινητική δραστηριότητα – Συνεργασία σε ομάδες.)</p> <p>Κόβουμε λωρίδες από χρωματιστά χαρτόνια , τα λυγίζουμε για να γίνουν σαν σωλήνας. Κάθε παιδί παίρνει από ένα χαρτονάκι.. Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες των 7 .Ένας από κάθε ομάδα έχει το μπαλάκι. Αυτοί που κρατάνε τα κομμάτια από το χαρτονένιο ρολό θα πρέπει να συνεργαστούν ώστε να τα τοποθετήσουν σε σειρά έτσι ώστε να δημιουργήσουν ένα διάδρομο για να κυλήσει μέσα το μπαλάκι. Το παιδί που έχει το μπαλάκι πρέπει να το ρίξει έτσι ώστε να μπορέσει να κυλήσει σε όλη τη διαδρομή που έχουν δημιουργήσει τα παιδιά με τους κομμένους χάρτινους κυλίνδρους. Μετά σχηματίζουν έναν κύκλο και θα πρέπει το μπαλάκι να φτάσει πάλι από εκεί που ξεκίνησε.</p> <p>Τελειώνοντας θα κουβεντιάσουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Τα κατάφερε η ομάδα; - Αν ναι, πώς; - Αν όχι, γιατί; - Τι σας δυσκόλεψε; - Τι σας διευκόλυε <p>Στη συνέχεια τα παιδιά καλούνται να κάνουν αυτό-αξιολόγηση επιλέγοντας ένα από τα τρία προσωπάκια αυτό-αξιολόγησης (τα κατάφερα ικανοποιητικά-μέτρια-καθόλου) Τέλος, ο/η νηπιαγωγός αξιοποιεί μια Ρουτίνα από τις ρουτίνες σκέψης για να κλείσει η δραστηριότητα με αυτό. Και για να μπορεί να χρησιμοποιηθεί και στο Portfolio μαθητή/- τριας.</p> <p>Διαβάζουμε το παραμύθι «με αυτή τη μπάλα παίζουμε όλοι» της Wenninger</p>
 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Brigitte Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση</p> <p>Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>

		<p>Δραστηριότητα 2^η: «Ποιος δράκος θα χορέψει καλύτερα;» Πρόκειται για Κινητική δραστηριότητα και δραστηριότητα συνεργασίας σε ομάδες Τα παιδιά χωρίζονται πάλι σε υποομάδες και έχουν τις εξής οδηγία: Χρειάζεται να βρουν τρόπο να συνεργαστούν ώστε φτιάξουν με τα δικά τους σώματα όλα μαζί το σώμα ενός δράκου (κεφάλι, σώμα φτερά ουρά). Όταν συνεννοηθούν και το φτιάξουν με ένα μουσικό κομμάτι που θα ακουστεί θα μετακινούνται οι δράκοι στο χώρο σαν να χορεύουν. Έτσι θα πρέπει να βρουν ένα τρόπο να συνεργαστούν και να μοιράσουν ρόλους και αρμοδιότητες μεταξύ τους (κάποιος να μπει δεύτερος, κάποιος να κάνει την ουρά, κάποιος να κουνάει χορεύοντας στο πλάι τα φτερά του δράκου). Όταν όλες οι ομάδες ολοκληρώσουν θα πρέπει τελειώνοντας να κουβεντιάσουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Τα κατάφερε η ομάδα; - Αν ναι, πώς; - Αν όχι, γιατί; - Τι σας δυσκόλεψε; - Τι σας διευκόλυνε; <p>Στη συνέχεια τα παιδιά καλούνται να κάνουν αυτό-αξιολόγηση επιλέγοντας ένα από τα τρία προσωπάκια αυτό-αξιολόγησης (τα κατάφερα ικανοποιητικά-μέτρια-καθόλου).</p>
--	---	--

		<p>καίγεται καρφί κοίτα τώρα ποιος μιλά, αχ, ποιος μιλά! Ο μαρτυριάρης, λέει τα μυστικά</p> <p>-Διαβάζουμε το παραμύθι «τα μπαλόνια της φιλίας»</p> <p>Δραστηριότητα 2η : «Πώς μπορεί να γίνει καλύτερα;» (Δραστηριότητα συζήτησης, ελεύθερου αυτοσχεδιασμού, συνεργασία σε ομάδες και αξιοποίηση τεχνικών θεάτρου) Βάζουμε στα παιδιά μια μουσική (εδώ προτείνεται το Τραγούδι Διαφιρισμοί από το άλμπουμ Τεμπέλης Δράκος, καθώς έχει περιεχόμενο διαφωνίας και συγκρούσεων στα λόγια του) . Ζητάμε από τα παιδιά να κινηθούν ελεύθερα στο χώρο ανάλογα με το τι συναισθήματα τους προκαλεί η μουσική. Και καθώς η μουσική τελειώνει να χωριστούν σε δυο ομάδες. Οι ομάδες έχουν δέκα λεπτά να συζητήσουν κατάσταση που τους είχε δυσκολέψει παλιότερα στην τάξη ή κάποιο γεγονός που τους είχε φέρει σε διαφωνία ή σε σύγκρουση με κάποιον φίλο τους. Τους λέμε ότι θα αναπαριστάνουν αυτή τη διαφωνία προσπαθώντας όμως αυτή τη φορά να βρουν εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης της διαφωνίας –καλύτερους από όταν είχες συμβεί και είχαν έρθει σε σύγκρουση στην πραγματικότητα. Χρειάζεται να σκεφτούν τι καλύτερο μπορούσαν να κάνουν τότε για να μην τσακωθούν. Προϋποθέτει να έχουμε συζητήσει με τα παιδιά και να μας έχουμε από κοινού εντοπίσει τις δυσκολίες και τι οδήγησε τότε σε σύγκρουση. Τους λέμε ότι κάθε ομάδα με τη σειρά της θα μπαίνει σε κίνηση και θα μιλά προσπαθώντας να εξηγήσει στους άλλους τα επιχειρήματά τους αλλά και να προσπαθήσει να βρει τρόπο να επιλύσει το πρόβλημα .</p> <p>Στη συνέχεια τα παιδιά καλούνται να κάνουν αυτό-αξιολόγηση επιλέγοντας ένα από τα τρία προσωπάκια αυτό-αξιολόγησης (τα κατάφερα ικανοποιητικά-μέτρια-καθόλου) - Βλέπουμε το παραμύθι «συγνώμη» https://www.youtube.com/watch?v=wn8qYtxBLo&t=1s</p> <p>-Σχετικά φύλλα εργασίας</p>
--	--	--

<p>Να εκφράσουν τις ιδέες τους για την έννοια της συνεργασίας επιχειρώντας να δώσουν ένα διαφορετικό τέλος μέσα από το σχέδιο και την προφορική παρουσίαση των σχεδίων.</p> <p>Να αξιοποιήσουν στρατηγικές επίλυσης συγκρούσεων προκειμένου να σχεδιάσουν σε ένα χαρτί με την υποομάδα τους την ιστορία.</p> <p>Να εντοπίσουν την πρόοδό τους και να συζητήσουν για τον τρόπο για τον οποίο την πέτυχα.</p>	<p>Δραστηριότητες Αξιολόγησης – Τελικές ιδέες παιδιών</p>	<p>7ο εργαστήριο - «Η τελική μου ιδέα... 'στο αυτί'»!: Στόχος του εργαστηρίου είναι η αποτύπωση των τελικών ιδεών των παιδιών για την έννοια της συνεργασίας και αντιπαραβολή των αρχικών και τελικών ιδεών των παιδιών</p> <p>Προετοιμασία δραστηριότητας: Α4 χαρτιά λευκά 3 κουτιά με μαρκαδόρους ένα μολύβια (ένα για κάθε ομάδα) ταμπουρίνο Χαρτιά Α4 χρώματος ανοικτού πράσινου –τόσα όσα τα παιδιά της (1 διδακτική ώρα)</p> <p>Επιδιώκεται η αποτύπωση των τελικών ιδεών των παιδιών για την έννοια της συνεργασίας και αντιπαραβολή των αρχικών και τελικών ιδεών των παιδιών.</p> <p>Δραστηριότητα 1^η: «Τι γίνεται μετά;»</p> <p>Πρόκειται για δραστηριότητα σύνθεσης ιστορίας με συνεργασία ομάδας. Καλούμε τα παιδιά στην Ολομέλεια και τους διηγούμαστε μία ιστορία για κάποια παρέα που έχουσε πάει μία εκδρομή αλλά αντιμετωπίζουν δυσκολίες στο να συνεχίσουν. Οι δυσκολίες μπορεί να είναι ότι συναντούν κάποια ποτάμια και κι είναι δύσκολο να τα διασχίσουν ή ότι συναντούν ένα άγριο σκύλο μπροστά τους κ.ό.κ. Στόχος είναι τα παιδιά να συνεχίσουν την ιστορία βρίσκοντας με ποιο τρόπο ήρωες της ιστορίας μπορούν να ξεπεράσουν τις δυσκολίες βοηθώντας ο ένας τον άλλον και συνεργαζόμενοι.</p> <p>Η νηπιαγωγός καταγράφει την ιστορία και παρατηρεί τα παιδιά καθώς προσπαθούν να συνεργαστούν για να ολοκληρώσουν την ιστορία.</p> <p>Δραστηριότητα 2^η: «Φτιάξτε σε ομάδες το παραμύθι»</p> <p>Πρόκειται για δραστηριότητα εικονογράφησης της ιστορίας σε υποομάδες. Δραστηριότητα 2η : «Φτιάξτε σε ομάδες το παραμύθι» (Δραστηριότητα εικονογράφησης της ιστορίας σε</p>
 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης</p>	<p>Επειτα τα παιδιά χωρίζονται σε τρεις ομάδες και παίρνουν διαθέσιμα</p> <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>

A4 κουτιά με μαρκαδόρους και η οδηγία είναι να εικονογραφήσουν όλο το παραμύθι. Τα παιδιά πρέπει μέσα στις ομάδες να μοιράζουν αρμοδιότητες, να κατανοήσουν τη δουλειά που έχουν να κάνουν και να καταφέρουν να εργαστούν χωρίς να συγκρουστούν αλλά ολοκληρώνοντας αυτό που έχουν αναλάβει. Έπειτα θα γραφτούν λεζάντες στις εικόνες με τη βοήθεια της νηπιαγωγού. Σε όλη τη διάρκεια της δραστηριότητας η νηπιαγωγός παρατηρεί και καταγράφει τους τρόπους που συνεργάζονται, το βαθμό δυσκολίας κλπ. Προσπαθεί μέσα από την παρατήρηση και τις καταγραφές που θα κρατήσει να αξιολογήσει και τις δεξιότητες που έχουν αναπτύξει ως προς τη συνεργασία τα παιδιά στη διάρκεια του προγράμματος. Επιπλέον, όταν τα παιδιά τελειώσουν, τα καλούμε να κάνουν αυτο-αξιολόγηση μέσα στις ομάδες.

Δραστηριότητα 3^η:

«Η τελική μου ιδέα... 'στο αυτί'!»

Πρόκειται για δραστηριότητα κινητική συγκέντρωσης με ατομικό ιχνογράφημα και συνέντευξη «στο αυτί».

(Προετοιμασία δραστηριότητας: }
ταμπουρίνο Χαρτιά A4 χρώματος ανοικτού πράσινου ,μαρκαδόροι για όλα τα παιδιά της τάξης.

Στον ελεύθερο χώρο έχουν τοποθετηθεί αραιά απλωμένα παντού πράσινα χαρτιά A4 και πάνω σε κάθε χαρτί έχει τοποθετηθεί μία μολυβοθήκη με διάφορους μαρκαδόρους. Τα χαρτιά και οι μολυβοθήκες είναι τόσα όσα και τα παιδιά της τάξης. Η νηπιαγωγός με τη βοήθεια ενός ταμπουρίνου δίνει διάφορους ρυθμούς για περπατήματα στα παιδιά. Η οδηγία είναι κάθε παιδί να κινείται μόνο του διατηρώντας τη σιωπή του περνώντας ανάμεσα από τα απλωμένα στο πάτωμα χαρτιά ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΤΑ ΠΑΤΑΕΙ και ανάμεσα από τους άλλους. Κατά τη διάρκεια της κίνησής του δε πρέπει να αγγίζει ούτε να μιλά στους άλλους. Ο ρυθμός που δίνει με το μουσικό όργανο ο/η νηπιαγωγός στην

αρχή είναι σταθερός, με βραδύσμα, χωρίς καμία εναλλαγή. Τα παιδιά προσπαθούν να

		<p>περνούν από άλλους καλύπτοντας όλες τις πιθανές διαδρομές στο χώρο της αίθουσας. Όταν τα παιδιά καταφέρουν να συγκεντρωθούν και αποκτήσουν έναν καλό ρυθμό βαδίσματος τηρώντας όλες τις οδηγίες (συγκέντρωση, κίνηση σε όλο το χώρο της αίθουσας, μη επικοινωνία με τους γύρω), η νηπιαγωγός δοκιμάζει και διαφορετικούς ρυθμούς με το μουσικό όργανο καθώς και σταματήματα- παύσεις αυτών. Η διατήρηση της παύσης του ρυθμού διαρκεί περίπου 5 δευτερόλεπτα κατά τα οποία δεν πρέπει να ακούγονται ούτε τα παιδιά –όσο γίνεται. Επιδιώκεται η συγκέντρωσή τους. Ακολουθούν εναλλαγές ρυθμού. Σε κάθε παύση σταματούν κ.ο.κ. Οι ρυθμοί εναλλάσσονται γρήγορα. Όταν ολοκληρωθεί η αυτή η φάση (υπολογίζονται 5 λεπτά), στο τελευταίο σταμάτημα της μουσικής κάθε παιδί επιλέγει σε ποιο πράσινο χαρτί θα σταθεί και κάθεται δίπλα στο χαρτί. Ζητάμε από τα παιδιά να μας ζωγραφίσουν ό,τι τους έρχεται στο μυαλό όταν ακούνε τη λέξη συνεργασία. Προβλέπουμε 10 λεπτά για αυτή τη δραστηριότητα ή αλλιώς όσο χρόνο χρειαστούν για να ολοκληρώσουν όλα τα παιδιά. Ακολουθεί συζήτηση ατομικά με τον/την νηπιαγωγό. Τα παιδιά πρέπει να πουν και να εξηγήσουν στην νηπιαγωγό τι έχουν φτιάξει και τι τους έρχεται στο μυαλό με τη λέξη συνεργασία μουσικά χωρίς να ακούσουν τα άλλα παιδιά «στο αυτί» της κυρίας. Σημειώνουμε ότι αυτές οι ατομικές καταγραφές και τα ιχνογραφήματα μπορούν να καταχωρηθούν στο portfolio καθώς και έπειτα κάνουμε αντιπαραβολή στην Ολομέλεια αρχικών και τελικών ιδεών)</p>
--	--	---

		<p>Αντιπαραβολή στην Ολομέλεια αρχικών και τελικών ιδεών. Σημειώνουμε ότι οι ατομικές καταγραφές και τα ιχνογραφήματα μπορούν να καταχωρηθούν στο portfolio.</p>
--	--	--

Εκπαιδευτικό Υλικό/ Συνδέσεις

1. Υ.ΠΑΙ.Θ./Ι.Ε.Π. (2014α) *Πρόγραμμα Σπουδών Νηπιαγωγείου*. Αθήνα: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων / Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής. Ανασύρθηκε από: <http://repository.edulll.gr/1947>
2. Υ.ΠΑΙ.Θ./Ι.Ε.Π. (2014β) *Οδηγός Εκπαιδευτικού για το Πρόγραμμα Σπουδών του Νηπιαγωγείου*. Αθήνα: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων / Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής. Ανασύρθηκε από: <http://repository.edulll.gr/1859>
3. ΥΠ.Ε.Π.Θ./Π.Ι. (2002). *Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών για το Νηπιαγωγείο (Δ.Ε.Π.Π.Σ) και πρόγραμμα σχεδιασμού και ανάπτυξης δραστηριοτήτων*. Αθήνα: Ο.Ε.Δ.Β. Νέο Αναλυτικό βιβλιογραφία Όπως αναφέρεται στο ΠΠΣ Νηπιαγωγείου (2014, 1^ο μέρος)
4. <https://ekpaideushdixwsoria.com>
5. Συμβούλιο της Ευρώπης <https://www.coe.int/en/web/children/gre>

Φορείς και άλλες συνεργασίες που θα εμπλουτίσουν το πρόγραμμά μας

Αξιολόγηση Εργαστηρίου → Συνολική αποτίμηση & αναστοχασμός πάνω στην υλοποίηση- Εκδηλώσεις διάχυσης

Διάχυση όλου του ή μέρους του προτεινόμενου προγράμματος μπορεί να γίνει με:

- ✓ παρουσίαση στη σχολική κοινότητα ή στην τοπική κοινότητα
- ✓ παρουσίαση κάποιο παραγόμενο θεατρικό δρώμενο στη σχολική μονάδα.
- ✓ Παρουσίαση του προγράμματος σε έκθεση με έργα των παιδιών στο τέλος της σχολικής χρονιάς.

Φυσικά μπορεί να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου.

